

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

СХВАЛЕНО

Вченою радою ДВНЗ «ХДАУ»

від 28 квітня 2016 протокол № 7

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради ДВНЗ
«ХДАУ», професор

 В.В. Базалій
від 28 квітня 2016

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ВИЩОЮ ОСВІТОЮ
ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
ГАЛУЗІ ЗНАНЬ 18 ВИРОБНИЦТВО ТА ТЕХНОЛОГІЇ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 183 ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Освітній ступінь	Бакалавр
Галузь знань	18 виробництво та технології
Спеціальність	183 технології захисту навколишнього середовища
Кваліфікація	Технолог з техногенно-екологічної безпеки
Відповідає вимогам стандарту освітньої діяльності	<i>відсутній</i>

Херсон – 2016

ВИКОНАВЦІ: **Л.М. Грановська** – доктор економічних наук, професор – керівник проектної групи (гарант освітньої програми); **Р.А. Кисельова** – кандидат економічних наук, доцент, **В.В. Жужа** – кандидат сільськогосподарських наук, доцент

ЗАТВЕРДЖЕНО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ ректора Херсонського державного аграрного університету від 28 квітня 2016 р. № 7.

ВПРОВАДЖЕНО ВПЕРШЕ

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	4
1.1 Нормативно-правова база впровадження Європейської кредитно - трансферної системи (далі-ЄКТС) в університеті	4
1.2 Терміни, визначення та скорочення.....	5
2. Мета та принципи запровадження освітньої програми	10
3. Профіль освітньо-професійної програми.....	12
4. Вимоги до освітньої (освітньо-професійної) програми	17
4.1 Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти.....	17
4.2 Перелік компетентностей випускника	22
4.3 Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	35
4.4 Форми атестації здобувачів вищої освіти та засоби діагностики .	37
4.5 Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти	41

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЇ СИСТЕМИ (ДАЛІ-ЄКТС) В УНІВЕРСИТЕТІ

Освітня програма підготовки фахівців з вищою освітою за першим (бакалаврським) рівнем галузі знань 18 виробництво та технології спеціальності 183 технології захисту навколишнього середовища базується на таких законодавчих і нормативних документах:

- Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій».
- Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».
- Наказ Міністерства освіти і науки від 07.08.2002 р. № 450 «Про затвердження норм часу для планування та обліку навчальної роботи та перелік основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів»;
- Наказ Міністерства освіти і науки від 16.10.2009 р. №943 «Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи»;
- лист МОНУ від 29.02.2010 р. №1/9-119 «Про методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах»;

а також:

- Національний освітній глосарій: вища освіта / авт.-уклад.: І.І. Бабин, Я.Я. Болубаш та ін.; за ред. Д.В. Табачника і В.Г. Кременя. – К.: Пляда,

2011. – 100 с.;

– Довідник користувача європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) / За редакцією І. О. Вакарчука. Упорядники: Фініков Т.В., Болюбаш Я.Я., Бабин І.І., Усатенко Г.О. — К.: Агентство «Україна», 2009. — 160 с.;

– Розроблення освітніх програм. Методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети », 2014. – 120 с.;

– Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. №1187.

1.2 ТЕРМІНИ, ВИЗНАЧЕННЯ ТА СКОРОЧЕННЯ

В освітній (освітньо-професійній) програмі використані терміни і визначення, що застосовуються у нормативно-правових актах, які діють у системі вищої освіти, а також введені нові терміни відповідно до мети та завдань цієї Програми, а саме:

Атестація (державна атестація) осіб, які закінчують вищі навчальні заклади – встановлення відповідності рівня якості отриманої ними вищої освіти вимогам освітньої програми по закінченню навчання за напрямом, спеціальністю.

Галузь знань - основна предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей, за якими здійснюється професійна підготовка.

Державна атестація студентів відбувається шляхом складання державного екзамену або захисту дипломного проекту (роботи) відповідно до освітньо-професійної програми. Державна атестація студента здійснюється державною екзаменаційною комісією на завершальному етапі навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або його етапі з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Змістовий модуль – це система навчальних елементів, що поєднана за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові

Кваліфікація - офіційний результат оцінювання та визнання компетентним органом того факту, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до встановлених стандартів. Набуття кваліфікації засвідчується відповідним документом про вищу освіту. Кваліфікації поділяють на освітні (мають надаватися освітянами на основі освітніх стандартів) та професійні (мають надаватися роботодавцями на основі професійних стандартів).

Компетентність – інтегрована характеристика якостей особистості, результат підготовки випускника ВНЗ для виконання діяльності в певних професійних та соціально-особистісних предметних областях (компетенціях), який визначається необхідним обсягом і рівнем знань та досвіду у певному виді діяльності.

Для цілей Національної рамки кваліфікацій термін кваліфікація вживається у такому значенні: компетентність/компетентності – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості.

Компетентності являють собою динамічне поєднання знань, розуміння, навичок, умінь і здатностей. Розвиток компетентностей є метою освітніх програм. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах.

Компетенція – включає знання й розуміння (теоретичне знання академічної області, здатність знати й розуміти), знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті). Предметна область у якій індивід добре обізнаний і в якій він проявляє готовність до виконання діяльності.

Контроль якості вищої освіти – система заходів, які здійснює третя сторона з метою перевірки характеристик якостей особистості випускника вищого навчального закладу, та їх порівняння з установленими вимогами й визначення відповідності кінцевим цілям вищої освіти.

Контрольні заходи включають поточний, модульний і підсумковий контроль

Кредитна академічна мобільність – навчання у вищому навчальному закладі-партнері для отримання кредитів ЄКТС, що будуть визнані у ХПТК ОНПУ, де постійно навчається здобувач вищої освіти без присудження ступеня вищої освіти вищого навчального закладу-партнера. При цьому загальна тривалість навчання не збільшується.

Модуль - це поіменована, цілісна, структурована та певним чином документована змістова частина освітньо-професійної програми підготовки фахівця, яка повинна бути засвоєна студентом в ході реалізації різних форм навчального процесу і забезпечує здобуття ним відповідних компетенцій

Модульний контроль передбачає проміжне оцінювання якості засвоєння студентом теоретичного і практичного матеріалу певного змістового модуля дисципліни

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться у вищому навчальному закладі через систему науково-методичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей у осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – діяльність вищих навчальних закладів, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб.

Освітня (освітньо-професійна або освітньо-наукова) програма формується на базі стандартів освіти та галузевих (професійних) стандартів. За кожною освітньою програмою в коледжі призначається керівник з числа провідних науковців відповідної спеціальності

Освітня програма є системою освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або на окремих його завершальних етапах за національною шкалою і шкалою ЄКТС. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та державну атестацію студента.

Результати навчання – сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти (Закон України «Про вищу освіту»).

Результати навчання – сукупність компетентностей, що виражають знання, розуміння, уміння, цінності, інші особисті якості, які набув студент після завершення освітньої програми, або її окремого компонента (Національний освітній глосарій: вища освіта).

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену або заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Семестровий екзамен (екзамен) – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з окремої навчальної дисципліни, що проводиться як контрольний захід.

Семестровий залік виставляється за результатами поточного і модульного контролю і не передбачає обов'язкової присутності студентів.

Якість вищої освіти – сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

Якість освітньої діяльності – сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або(та) суспільства.

Якість особистості випускника вищого навчального закладу – цілісна сукупність характеристик особистості, що визначає зміст соціально значущих і професійно важливих властивостей особи, яка закінчує вищий навчальний заклад і проявляється у вигляді рівня сформованості системи компетенцій.

ДАС – державна атестація студента;

ДЕК – державна екзаменаційна комісія;

ДП (ДР) – дипломний проект (дипломна робота);

ЄПВО – Європейський простір вищої освіти;

К – консультація;

ЛЗ – лабораторне заняття;

НП – навчальний план;

ОП- освітня (освітня-професійна) програма;

- ПЗ – програмне забезпечення.
- ПК – підсумковий контроль;
- ПЗ – практичне заняття;
- РНП – робочий навчальний план;
- РК – рубіжний контроль;
- СЗ – семінарське заняття;
- СРС – самостійна робота студента;
- СК – семестровий контроль.

2. МЕТА ТА ПРИНЦИПИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Під час запровадження освітньої (освітньо-професійної) програми необхідно дотримуватися **таких принципів**:

– компетентнісного підходу до визначення результатів навчання, що базується на їх описі в термінах компетентностей. Компетентності покладені в основу кваліфікації випускника. Компетентнісний підхід є ключовим методологічним інструментом реалізації цілей Болонського процесу та за своєю сутністю є студентоцентрованим;

– студентоцентризму, що зосереджуються на результатах навчання, компетентностях, які враховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої / навчальної програми. При цьому студенту надаються більші можливості щодо вибору змісту, темпу, способу та місця навчання. Студентоцентризм базується на засадах особистісно-орієнтованої педагогіки, розвитку і саморозвитку особистості, що є необхідною умовою для осмисленого сприйняття і засвоєння студентами навчальної інформації, формування у них здатності самостійно і творчо застосовувати її при вирішенні прикладних практичних завдань, потребує системності у прийнятті ефективних управлінських рішень;

– мобільності – ключового принципу формування європейських просторів вищої освіти і досліджень, що передбачає різноманітні можливості для вільного переміщення студентів, викладачів, дослідників, з метою академічного і загальнокультурного взаємозбагачення. Важливу роль у забезпеченні мобільності відіграють основні інструменти Болонського процесу: Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система, Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, Додаток до диплома, а також європейська і національні системи забезпечення якості вищої освіти;

– модуляризації - полягає в побудові освітньої програми, при цьому всі компоненти (курси / навчальні дисципліни) мають однаковий або кратний вимір, що забезпечує необхідну динаміку освітнього процесу, робить його більш гнучким і керованим, дозволяє оперативно реагувати на запровадження інноваційних технологій в економіці;

– науковості та прогностичності - полягає у застосуванні нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців, забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності, тобто у встановленні стійких зв'язків змісту освіти з науковими дослідженнями;

– технологічності та інноваційності - полягає в технологізації процесу навчання, у використанні ефективних педагогічних й інформаційних технологій, що сприяє якійсь підготовці фахівців з вищою освітою та входженню в єдиний інформаційний та освітній простір;

– гнучкості та партнерства у побудові системи освіти так, щоб зміст навчання й шляхи досягнення цілей освіти та професійної підготовки відповідали індивідуальним потребам, можливостям студента та формували у нього готовність до вирішення життєвих і професійних проблем;

– організаційної динамічності в забезпеченні можливостей зміни змісту навчання з урахуванням динаміки соціального замовлення, вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку праці з метою забезпечення якісної

підготовки фахівців, їх конкурентоспроможності на національному і міжнародному ринках праці;

– усвідомлення перспективи в забезпеченні умов для глибокого розуміння здобувачами вищої освіти цілей навчання та професійної підготовки, а також реалізації можливості ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів.

Профіль програми Бакалавр технологій захисту навколишнього середовища	
<i>Тип диплома та обсяг програми</i>	Перший ступінь, 240 кредитів ЄКТС.
<i>Вищий навчальний заклад</i>	Херсонський державний аграрний університет
<i>Ліцензуючи інституція</i>	Міністерство освіти і науки України
<i>Період акредитації</i>	
<i>Рівень програми</i>	FQ-EHEA- перший цикл, QF-LLL - 6 рівень, НРК – 6 рівень
А Ціль програми	
Надати освіту в галузі технологій захисту навколишнього середовища із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів із особливим інтересом до певних областей технологій і виробництва для подальшого навчання.	
В Характеристика програми	
<i>1. Предметна область, напрям</i>	Технології, виробництво, захист навколишнього середовища
<i>2. Фокус програми: загальна/спеціальна</i>	Технології захисту навколишнього середовища
<i>3. Орієнтація програми</i>	Програма базується на загальновідомих наукових результатах з урахуванням сьогоденного стану розвитку виробництва, орієнтується на актуальні спеціалізації, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова освіти і кар'єра: інженерія, екологія, виробництво.
<i>4. Особливості програми</i>	Програма передбачає захист навколишнього середовища від діяльності штучних об'єктів водного господарства
С Працевлаштування та продовження освіти	
<i>1. Працевлаштування</i>	Працевлаштування на промислових підприємствах, сільськогосподарських

	підприємствах, водогосподарських організаціях, будівельних фірмах та інституціях технологічного сектору, в сфері охорони навколишнього середовища, посадах технолога з природокористування, технолога з відтворення природних екосистем, технолога з техногенно-екологічної безпеки, технолога з охорони природних екосистем, технолога-лаборанта, еколога, експерта з екології, викладача професійно-технічних училищ та технікумів.
<i>2. Продовження освіти</i>	Магістерські програми з технологій захисту навколишнього середовища, міждисциплінарні програми, які близькі до технологій захисту і виробництва, магістерські програми з інженерії (будівельна та водогосподарська галузь)
D Стиль та методи навчання	
<i>1. Підходи до викладання та навчання</i>	Лекції, лабораторні та практичні заняття, практичні заняття в малих групах: ділові та рольові ігри, кейсові ситуації, самостійна робота за допомогою підручників, конспектів лекцій, консультацій із викладачами, підготовка кваліфікаційного проекту бакалавра.
<i>2. Система оцінювання</i>	Письмові та усні екзамени, лабораторні звіти, презентації, поточний і підсумковий контроль, комплексний іспит, кваліфікаційний проект бакалавра.
E Програмні компетентності	
<i>1. Загальні</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Аналіз та синтез. Здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів. • Гнучкість мислення. Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування технологічних знань та компетентностей в широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті.

	<ul style="list-style-type: none"> • Групова робота. Здатність виконувати лабораторні роботи в групі, приймати участь у ділових і рольових іграх та розв'язувати кейсові ситуації під керівництвом лідера, проявляти навички, що демонструють здатність до врахування строгих вимог дисципліни, планування та управління часом. • Комунікаційні навички. Здатність до ефективного комунікування та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі усно та письмово, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні технічні терміни. • Популяризаційні навички. Вміння спілкуватися із нефахівцями, певні навички викладання. • Етичні установки. Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з захисту навколишнього середовища на соціальну сферу.
2. Фахові	<ul style="list-style-type: none"> • Глибокі знання та розуміння. Здатність аналізувати природні і техногенні явища з погляду фундаментальних принципів і знань з виробництва та технологій захисту навколишнього середовища, а також на основі відповідних змін у технологіях виробництва та природному середовищі. • Навички оцінювання. Здатність роботи оцінку технологіям виробництва та змінам у навколишньому середовищі під впливом виробництв і знаходити відповідні рішення щодо захисту навколишнього середовища від антропогенного і техногенного впливу із чітким визначенням припущень

враховуючі законодавчу і нормативну базу.

- **Математичні та фізичні навички.** Здатність розуміти та уміло використовувати математичні і фізичні методи і знання при розробці інженерних проектів і розрахунків.

- **Експериментальні навички.** Здатність виконувати експерименти, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.

- **Розв'язання проблем.** Здатність розв'язувати широке коло інженерних, технологічних і екологічних проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання теоретичних і експериментальних методів, засвоєних з програми технологій захисту навколишнього середовища.

- **Обчислювальні навички.** Здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для проведення інженерних, технологічних та екологічних досліджень.

- **Ерудиція в області захисту навколишнього середовища від негативного впливу виробництв.** Здатність описати широке коло природних процесів, штучних інженерних об'єктів, споруд, починаючи від цілісності світу (включаючи його еволюцію від моменту створення до нинішніх днів) та закінчуючи на сучасних технологіях і процесах; ця здатність повинна ґрунтуватися на глибоких знаннях та розуміннях сучасних виробництв, технологій і технологічних процесів, а також на законах та закономірностях впливу їх на навколишнє середовища та захисту навколишнього середовища.

- Здатність продемонструвати знання та розуміння основ виробництва та технологій захисту навколишнього середовища в технологіях: використання і охорони атмосферного повітря; водопостачання, водовідведення та очистки стічних вод; використання, відтворення, охорони та рекультивації земельних ресурсів; використання, відтворення та охорони водних ресурсів; геоекологічного моніторингу; технологіях інтеграції екології та архітектури та утилізації відходів. Рівень знань цих основ повинен бути базовим, тобто рівнем, необхідним для роботи в традиційних сферах застосування, але ні настільки високим, щоб виконувати дослідження у сучасній науці.
- Здатність продемонструвати знання та розуміння розділів виробничої діяльності, що мають відношення до базових знань з технологій захисту навколишнього середовища від негативних наслідків виробничої діяльності: сільськогосподарська діяльність, діяльність об'єктів водогосподарського комплексу, діяльність інженерних об'єктів та будівництва.
- Спроможність використовувати особливості виробництв для застосувань інструментарію для зниження рівня антропогенної і техногенної діяльності на довкілля.
- Здатність продемонструвати експериментальні навички з математики, фізики, хімії, теоретичної і будівельної механіки, інженерної та комп'ютерної графіки при розробці інженерних проектів з будівництва, реконструкції та модернізації інженерних об'єктів з метою захисту навколишнього середовища. Це означає також здатність ставити коректні питання, знання інженерних методів, збір та аналіз даних про роботу інженерних об'єктів, включаючи професійний аналіз помилок, критичне оцінювання ситуації та прийняття, на основі цього, конкретні управлінські рішення.
- Здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні елементів технологій та показників зміни навколишнього середовища, розробляти та розуміти роль моделювання й прогнозування стану навколишнього природного середовища під впливом господарсько-виробничої діяльності.
- Здатність використовувати базові знання та розуміння спеціальних розділів на вибір студентів: вплив сільськогосподарської діяльності на стан довкілля, вплив водогосподарських об'єктів, гідротехнічних споруд, гідротехніки і меліорації на стан довкілля з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарних підходів.
- Здатність виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до технологічних та інженерних питань, використовувати необхідне програмне забезпечення, виконувати статистичні розрахунки та аналізувати отримані результати.
- Оволодіти навичками працювати самостійно (кваліфікаційна робота)

або в групі (лабораторні роботи, рольові та ділові ігри, кейсові ситуації, включаючи навички лідерства при їх виконанні), уміння отримати результат у рамках обмеженого часу з на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.

- Продемонструвати вправність у володінні англійською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для проведення літературного пошуку.

4. ВИМОГИ ДО ОСВІТНЬОЇ (ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ) ПРОГРАМИ

4.1 ОБСЯГ КРЕДИТІВ ЄКТС, НЕОБХІДНИЙ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ ПЕРШОГО (БАКАЛАВРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В основу європейського підходу до розроблення освітніх програм покладено компетентнісний підхід з використанням ЄКТС, де для досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою (навчальною дисципліною, модулем) передбачаються певні витрати часу студентом, тобто необхідний і достатній обсяг навчального навантаження студента, виражений у кількості кредитів ЄКТС (1 кредит ЄКТС дорівнює 30 годинам). Навчальне навантаження студента включає всі види його роботи (самостійну, аудиторну, лабораторну, дослідницьку тощо) відповідно до навчального плану.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, який відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій, передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю, що передбачені для посад у галузі професійної діяльності 18 «Виробництво та технології».

Бакалавр – академічний ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується в результаті успішного засвоєння освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180–240 кредитів ЄКТС. Обсяг

освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого спеціаліста становить 120–180 кредитів ЄКТС.

Обсяг освітньої (освітньо-професійної) програми для здобуття ступеня бакалавра за умови наявності у здобувача повної загальної середньої освіти визначається Херсонським політехнічним коледжем Одеського національного політехнічного університету згідно документованої процедури «ДП 1.4 Планування освітніх процесів», до положень «П – 5.3 Положення про організацію освітньої діяльності», «П – 5.38 Положення про ЄКТС».

Особа має право здобувати перший (бакалаврський) рівень за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодшого спеціаліста».

Загальний обсяг навчального часу, визначеного на підготовку бакалавра, становить 7200 годин / 240 кредитів. У цю кількість включено обсяг кредитів ЄКТС на всі види і форми навчальної роботи: лекції, семінарські, практичні та лабораторні заняття, тренінги, індивідуально-консультаційна робота, самостійна робота студентів над навчальним матеріалом, підготовка курсових та розрахунково-графічних робіт, контрольні заходи. Розподіл змісту освітньої програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибірконості наведено в табл. 1.

Таблиця 1.

Розподіл змісту освітньої програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибірконості підготовки бакалаврів галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Назви циклів	Нормативна кількість навчальних годин/кредитів	у тому числі	
		нормативні дисципліни, годин/кредитів	вибіркові дисципліни, годин/кредитів
Цикл загальної підготовки	<u>2520 год. / 84 кр.</u> (35 %)	<u>2070 год./ 69 кр.</u> (82%)	<u>450 год./ 15 кр.</u> (18%)

Цикл професійної підготовки	<u>4680 год./ 156 кр.</u> (65%)	<u>3690 год./ 123 кр.</u> (79 %) в т.ч. 10 кр. практика	<u>660 год./ 33 кр.</u> (21%)
Усього	<u>7200 год./240 кр.</u> (100%)	<u>5760 год./192 кр.</u> (80%)	<u>1440 год./48 кр.</u> (20%)

**Розподіл змісту навчання та навчального часу
за циклами підготовки та практиками підготовки бакалаврів галузі
знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183 «Технології
захисту навколишнього середовища»**

Цикл підготовки (термін навчання — 2 роки)	Загальний навчальний час	
	академічні годин	кредитів ECTS
Нормативна частина		
Цикл загальної підготовки	2070	69
Цикл професійної підготовки	3690	123
Всього за нормативною частиною	5760	192
Варіативна частина		
Всього за варіативною частиною	1440	48
Всього за 2 роки	7200	240

Дисципліни циклу загальної підготовки формують міжособистісні, інструментальні та системні компетентності випускників.

Дисципліни циклу професійної підготовки забезпечують теоретичну підготовку та здобуття практичних умінь і навичок за обраною спеціальністю і формують предметно-спеціальні (фахові) компетентності.

Практична підготовка здобувачів вищої освіти відбувається у формі навчальної та виробничої практик в навчальних лабораторіях та на підприємствах, яка здійснюється відповідно до «Положення про практичну підготовку студентів ДВНЗ «Херсонського державного аграрного університету». Зміст практик і послідовність їх проведення визначається наскрізною програмою, яка розробляється випусковою кафедрою згідно з

навчальним планом підготовки фахівців певної освітньої програми відповідно до стандарту вищої освіти і затверджується ректором Університету.

Зміст наскрізної програми практики включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальні та виробничі практики). На основі наскрізної програми практики кафедрами Університету розробляються робочі програми відповідних видів практик. Кожну робочу програму практики після розгляду та схвалення на засіданні кафедри затверджує завідувач кафедри. Окрім наскрізних та робочих програм практики кафедри можуть розробляти й інші методичні та облікові документи, що сприяють досягненню високої якості проведення практики студентів та дієвому контролю за практичним навчанням з боку Університету.

Тривалість практичної підготовки — не менше 1080 годин (36 кредитів).

Таблиця 3.

**Перелік навчальних дисциплін
нормативної частини освітньої програми
за циклами підготовки бакалаврів галузі знань 18 «Виробництво та
технології» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього
середовища»**

Навчальні цикли та назви навчальних дисциплін	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів ECTS	
1. Цикл загальної підготовки			
1.1. Гуманітарні та соціально-економічні			
Історія та культура України	120	4	екзамен
Українська мова за професійним спрямуванням	90	3	екзамен
Філософія	90	3	екзамен
Іноземна мова	180	6	екзамен, залік
Фізичне виховання (позакредитна навчальна дисципліна)	180	6	залік
Разом за циклом 1	660	22	
1.2. Природничо-наукові (фундаментальні)			
Вища математика	360	12	екзамен, залік
Фізика	270	9	екзамен
Хімія	120	4	екзамен

Біологія людини	90	3	залік
Основи екології	90	3	залік
Безпека життєдіяльності	90	3	залік
Охорона праці	90	3	екзамен
Інформатика та інформаційні технології	120	4	екзамен
Метрологія і стандартизація	90	3	залік
Екологічні проблеми регіону	90	3	залік
Разом за циклом 1	1410	47	
2. Цикл професійної підготовки			
2.1. Професійної і практичної підготовки			
Нарисна геометрія, інженерна та комп'ютерна графіка	120	4	екзамен
Інженерна геодезія	120	4	екзамен
Альтернативні і відновлювальні джерела енергії	90	3	залік
Еволюція ґрунтів та їх охорона	120	4	екзамен
Інженерна екологія	90	3	екзамен
Інженерна геологія та гідрогеологія	120	4	екзамен
Техногенно-екологічна безпека	120	4	екзамен
Гідрологія	90	3	екзамен
Геоекологічний моніторинг	90	3	екзамен
Технології водопостачання водовідведення та очистки стічних вод	150	5	екзамен
Інтеграція екології та архітектури	90	3	залік
Стандартизація, сертифікація, нормування антропогенного навантаження на екосистеми	90	3	залік
Екологізація технологічної експлуатації водних об'єктів та ГТС	90	3	екзамен
Екологічна експертиза інженерних проектів	120	4	залік
Економіка природокористування	120	4	екзамен
Моделювання та прогнозування екологічного стану НС	120	4	екзамен
Розробка та управління інженерними проектами з ОНС	120	4	екзамен
Технології використання і охорони атмосферного повітря	90	3	залік
Природоохоронне законодавство та еколог. право	90	3	екзамен
Природоохоронне інспектування	90	3	залік
Утилізація відходів	120	4	екзамен
Екологічний менеджмент	120	4	екзамен
Технічна механіка родини і газів	90	3	залік
Технології використання та охорони водних ресурсів	120	4	залік
Разом за циклом 2. (навчальні дисципліни)	2580	86	
Практична підготовка	810	27	
Виробнича підготовка	270	9	
Державна атестація	30	1	
Разом за циклом	3750	123	

<i>Усього за нормативною частиною</i>	5760	192	
---------------------------------------	-------------	------------	--

Таблиця 4

**Перелік навчальних дисциплін
варіативної частини за циклами підготовки бакалаврів галузі знань 18
«Виробництво та технології» спеціальності 183 «Технології захисту
навколишнього середовища»**

Навчальні цикли та назви навчальних дисциплін	Загальний обсяг		Форма контролю
	годин	кредитів ECTS	
Цикл дисциплін самостійного вибору навчального закладу			
1. Гуманітарні та соціально-економічні			
Інженерна економіка	90	3	залік
Теоретична механіка	90	3	залік
Психологія	90	3	залік
Опір матеріалів	90	3	залік
Будівельна механіка	90	3	залік
Разом за циклом 1	450	15	
1.2. Природничо-наукові (фундаментальні)			
Основи фахової підготовки	90	3	залік
Екологічна паспортизація територій	90	3	залік
Рекультивация деградованих земель	90	3	екзамен
Метрологія і кліматологія	90	3	екзамен
Екологічна безпека технологій в цивільній інженерії	90	3	залік
Вплив гідротехнічних меліорацій на НПС	90	3	екзамен
Урбаекологія	90	3	екзамен
Разом за циклом 1.2	630	21	
2. Цикл дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти			
Основи наукових досліджень	90	3	залік
Рекреаційні ресурси і курортологія	90	3	залік
Соціальна екологія	90	3	залік
Топографія з основами картографії	90	3	залік
Разом за циклом	360	12	
Усього за варіативною частиною	1440	48	

4.2 ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИПУСКНИКА

Освітня програма спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» передбачає загальноприйнятий поділ компетентностей на дві групи: предметно-спеціальні (фахові) компетентності та загальні компетентності. Перші залежать від предметної області та визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію випускника. Інші компетентності - загальні, якими здобувач вищої освіти оволодіває в процесі виконання даної освітньої програми, носять універсальний, не прив'язаний до предметної області характер. Це здатність до навчання, креативність,

володіння іноземними мовами, базовими інформаційними технологіями тощо (табл. 5).

Таблиця 5

**Перелік компетентностей фахівця
галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183
«Технології захисту навколишнього середовища»**

Компетентності	Шифр компетентності
1	2
1. Загальні компетентності	
1.1 Міжособистісні (ЗМК):	
– здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)	ЗМК 1
– здатність до критики й самокритики;	ЗМК 2
– здатність діяти соціально відповідально та громадянськи свідомо	ЗМК 3
– визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків	ЗМК 4
– здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми	ЗМК 5
– прагнення до збереження навколишнього середовища	ЗМК 6
– здатність працювати в команді	ЗМК 7
– навички міжособистісної взаємодії	ЗМК 8
– здатність спілкуватися з нефхівцями своєї галузі	ЗМК 9
– цінування та повага різноманітності та мультикультурності	ЗМК 10
– здатність працювати в міжнародному контексті	ЗМК 11
1.2 Системні (ЗСК):	
– здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях	ЗСК 12
– здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ЗСК 13
– здатність вчитися і бути сучасно навченим	ЗСК 14
– здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел	ЗСК 15
– здатність до адаптації та дії в новій ситуації	ЗСК 16
– здатність генерувати нові ідеї (креативність)	ЗСК 17
– здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ЗСК 18
– здатність приймати обґрунтовані рішення	ЗСК 19
– здатність працювати автономно	ЗСК 20
– здатність розробляти та управляти проектами	ЗСК 21
– дух підприємництва, здатність виявляти ініціативу	ЗСК 22
– здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт	ЗСК 23
1.3 Інструментальні (ЗІК):	

– здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу	ЗІК 24
– здатність планувати та управляти часом	ЗІК 25
– знання та розуміння предметної області та розуміння професії	ЗІК 26
– здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так письмово	ЗІК 27
– знання іншої мови (мов) і здатність спілкуватися іншою мовою;	ЗІК 28
– навички роботи використання інформаційних і комунікаційних технологій	ЗІК 29
- вміти працювати з інформацією з різних джерел для вирішення професійних і соціальних завдань;	ЗІК 30
– дослідницькі навички.	ЗІК 31
- мати здатність до використання організаційно-управлінських навичок в професійній і соціальній діяльності;	ЗІК 32
2. Професійні компетентності (ПК):	
– здатність аналізувати природні і техногенні явища з погляду фундаментальних принципів і знань з виробництва та технологій захисту навколишнього середовища, а також на основі відповідних змін у технологіях виробництва та природному середовищі.	ПК 1
– здатність роботи оцінку технологіям виробництва та змінам у навколишньому середовищі під впливом виробництв і знаходити відповідні рішення щодо захисту навколишнього середовища від антропогенного і техногенного впливу із чітким визначенням припущень враховуючі законодавчу і нормативну базу	ПК 2
– здатність розуміти та уміло використовувати математичні і фізичні методи і знання при розробці інженерних проектів і розрахунків.	ПК 3
– здатність виконувати експерименти, а також описувати, аналізувати та критично оцінювати експериментальні дані.	ПК 4
– здатність розв'язувати широке коло інженерних, технологічних і екологічних проблем і задач шляхом розуміння їх фундаментальних основ та використання теоретичних і експериментальних методів, засвоєних з програми технологій захисту навколишнього середовища.	ПК 5
– здатність використовувати відповідне програмне забезпечення для проведення інженерних, технологічних та екологічних досліджень.	ПК 6
– здатність описати широке коло природних процесів, штучних інженерних об'єктів, споруд, починаючи від	ПК 7

цілісності світу (включаючи його еволюцію від моменту створення до нинішніх днів) та закінчуючи на сучасних технологіях і процесах; ця здатність повинна ґрунтуватися на глибоких знаннях та розуміннях сучасних виробництв, технологій і технологічних процесів, а також на законах та закономірностях впливу їх на навколишнє середовища та захисту навколишнього середовища.	
– здатність проводити вимірювання рівнів небезпек в природному середовищі, обробляти отримані результати, складати прогнози можливого розвитку ситуації.	ПК 8
– здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії шкідливих речовин, енергетичного впливу і комбінованої дії шкідливих факторів	ПК 9
– здатність оцінювати екологічний ризик і визначати заходи по його мінімізації до допустимого рівня	ПК 10
– здатність брати участь у виготовленні, встановленні (монтажі), експлуатації та технічному обслуговуванні засобів інженерного захисту довкілля;	ПК 11
– здатність брати участь в організації та ефективному здійсненні моніторингу та контролю вхідних і вихідних потоків технологічних процесів, окремих виробничих підрозділів і підприємства в цілому;	ПК 12
– здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення екологічної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрою, системи та методи захисту навколишнього середовища від антропогенного та техногенного навантаження;	ПК 13
– готовність використовувати знання по захисту навколишнього середовища і екологічної безпеки на об'єктах економіки;	ПК 14
– здатність використовувати знання організаційних основ екологічного контролю та управління;	ПК 15
– здатність забезпечення нагляду та контролю за забезпеченням раціонального природокористування в різних галузях.	ПК 16

Загальні вимоги до властивостей і якостей випускників Херсонського державного аграрного університету як соціальних особистостей подаються у вигляді переліків компетенцій щодо вирішення певних проблем і задач

соціальної діяльності, інструментальних, загально-наукових і професійних компетенцій та системи умінь, що забезпечують наявність цих компетенцій, що визначені у таблиці 6.

**Виробничі функції, типові задачі діяльності та уміння,
якими повинні володіти випускники
галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності
183 «Технології захисту навколишнього середовища»**

Назва виробничої функції	Назва типової задачі діяльності	Зміст уміння	Шифр компетенції
1	2	3	4
1 Технічна	Проведення спостережень за станом геологічного середовища	- на підставі відповідних методичних рекомендацій та інструкцій проводити спостереження за небезпечними геодинамічними процесами (зсуви, осипання, обвали, селі, лавини, карст, суфозії), візуалізувати отримані результати для оцінки стану окремих об'єктів довкілля;	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1
	Проведення спостережень за станом ґрунтового покриву	- за відповідними методиками, використовуючи лабораторне обладнання, спостерігати за станом ґрунто-підґрунтя (фізико-хімічні, водно-фізичні,	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1

		агрохімічні та біологічні властивості), ґрунтово-екологічними режимами, складати ґрунтовий нарис;	
		- за алгоритмом ґрунтово-екологічного моніторингу, використовуючи лабораторне обладнання, проводити спостереження ґрунтово-рослинного покриву для обробки, паспортизації та аналізу;	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1
	Проведення спостережень за станом атмосферного повітря	- на підставі відповідних стандартизованих методик (відбір проб, визначення концентрацій забруднюючих речовин в них тощо) здійснювати спостереження на стаціонарних, маршрутних та підфакельних постах спостережень. У камеральних умовах документувати результати, проводити аналіз проб, обробляти їх та складати таблиці забруднення атмосфери (ТЗА) для їх автоматизованої обробки;	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1
	Проведення спостережень за станом гідросфери	- на основі настанов досліджувати гідродинамічні, гідрохімічні, гідробіологічні та інші характеристики в умовах окремого водного об'єкта, користуючись лабораторним обладнанням, обробляти результати спостережень та робити відповідні записи;	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1
	Проведення спостережень за станом гідротехнічних	за відповідними методиками, використовуючи лабораторне обладнання	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1

	споруд та водогосподарських об'єктів	спостерігати за станом гідротехнічних споруд та водогосподарських об'єктів на різних рівнях організації для обробки, інвентаризації та складання описів;	
	Проведення комплексного спостереження за ландшафтами	- на основі методик та інструкцій, використовуючи лабораторне обладнання, проводити комплексне обстеження стану ландшафтів для визначення перспектив розвитку територій;	ЗМК 6, ЗМК 7, ЗІК 25, ЗІК 29, ПК 1
2. Дослідницька	Оцінювати стан геологічного середовища	- на основі геолого-геоморфологічних даних про властивості території оцінювати небезпечні геологічні процеси та явища для визначення стану довкілля і надання рекомендацій з його покращення;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
	Оцінювати екологічний стан ґрунтів	- оцінювати стан окремих земельних угідь з використанням даних спостережень та показників якості, надавати пропозиції щодо районування та поліпшення екологічного стану;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
	Оцінювати стан атмосферного повітря	- на основі даних щодо забруднення атмосферного повітря проводити аналіз стану атмосферного повітря, робити висновки щодо тенденцій його змін;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
		- на основі аналізу розсіювання в атмосферному повітрі шкідливих домішок оцінювати рівень забруднення атмосфери для обґрунтування обсягів	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10

		викидів забруднюючих речовин;	
	Оцінювати стану водних об'єктів	на основі даних щодо забруднення природних вод проводити аналіз стану поверхневих вод суші, підземних вод та морських об'єктів, робити висновки щодо тенденцій їх змін;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
		- на основі збору, обробки, аналізу і систематизації гідродинамічних, гідрохімічних, гідробіологічних та інших характеристик оцінювати якість водних об'єктів для рекомендацій щодо оптимального використання;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
	Оцінювати стан гідротехнічних споруд та водогосподарських об'єктів	- на основі збору, обробки, аналізу і систематизації інформації про гідротехнічні споруди та водогосподарські об'єкти оцінити їх вплив на стан екосистем, надати рекомендації щодо НПС в зоні дії гідротехнічних споруд;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
	Оцінювати вплив господарської діяльності на навколишнє середовище	на підставі обробки й аналізу нормативних документів проводити процедуру оцінки впливу на навколишнє середовище та скласти Заяву про наслідки господарської діяльності;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
	Оцінювати екологічний стан природних об'єктів	- на основі збору, обробки, аналізу і систематизації інформації про природні компоненти оцінити стан ландшафтів для розробки рекомендацій стосовно їх оптимізації;	ЗСК 13, ЗІК 31, ЗМК 6, ЗМК 7, ЗСК 19, ЗСК 23, ПК 2, ПК 3, ПК 6, ПК 10
3 Організаційна	Застосування	- організовувати безпечну	ЗМК 4, ЗМК

	знань з основ техніки безпеки та охорони праці на вироб-ві	роботу підрозділів, користуватись контрольно-вимірювальними приладами та надавати долікарську допомогу у разі травм, аварій, ураження електрострумом тощо;	9, ЗМК 11, ЗСК 18, ЗСК 23, ЗІК 27, ЗІК 32, ПК 4, ПК 6, ПК 7, ПК 9, ПК 10
		- вибирати заходи та підбирати засоби обмеження надходження шкідливих речовин, колективного та індивідуального захисту людей, дотримання санітарно-гігієнічних вимог на виробництві;	ЗМК 4, ЗМК 9, ЗМК 11, ЗСК 18, ЗСК 23, ЗІК 27, ЗІК 32, ПК 4, ПК 6, ПК 7, ПК 9, ПК 10
		- визначати небезпечні виробничі чинники аварій, травм і катастроф, загальні вимоги до безпечної роботи обладнання і технологічних процесів виробництва;	ЗМК 4, ЗМК 9, ЗМК 11, ЗСК 18, ЗСК 23, ЗІК 27, ЗІК 32, ПК 4, ПК 6, ПК 7, ПК 9, ПК 10
	Забезпечення виконання екологічних вимог до суб'єктів господарювання	- на основі екологічних вимог до суб'єктів господарювання розробляти документацію щодо охорони навколишнього середовища згідно своїх повноважень та службових обов'язків;	ЗМК 4, ЗМК 9, ЗМК 11, ЗСК 18, ЗСК 23, ЗІК 27, ЗІК 32, ПК 4, ПК 6, ПК 7, ПК 9, ПК 10
		- на основі існуючих вимог законодавства та підзаконних актів готувати та подавати на екологічну експертизу документи;	ЗМК 4, ЗМК 9, ЗМК 11, ЗСК 18, ЗСК 23, ЗІК 27, ЗІК 32, ПК 4, ПК 6, ПК 7, ПК 9, ПК 10
4 Проектувальна	Розробка проектів нормативів гранично-допустимих скидів	- за встановленими методиками розраховувати гранично-допустимі скиди забруднювальних речовин у водні об'єкти для нормування антропогенного навантаження;	ЗМК 1, ЗМК 5, ЗСК 12, ЗСК 15, ЗІК 24, ЗІК 26, ЗІК 30, ПК 2, ПК 7, ПК 11
		- на основі даних про	ЗМК 1, ЗМК

		фізико-географічний, екологічний та економічний стан території з використанням відповідних критеріїв створення заповідних об'єктів і територій робити обґрунтування доцільності їх заповідання;	5, ЗСК 12, ЗСК 15, ЗІК 24, ЗІК 26, ЗІК 30, ПК 2, ПК 7, ПК 11
		- на підставі отриманих результатів аналізу стану природних компонентів (довкілля в цілому) оцінити вплив техногенних, сільськогосподарських об'єктів на довкілля та запропонувати заходи та рекомендації стосовно оптимізації стану довкілля;	ЗМК 1, ЗМК 5, ЗСК 12, ЗСК 15, ЗІК 24, ЗІК 26, ЗІК 30, ПК 2, ПК 7, ПК 11
		- на підставі отриманих результатів аналізу стану природних компонентів та техногенних об'єктів міського середовища надати рекомендації щодо оптимізації міського середовища;	ЗМК 1, ЗМК 5, ЗСК 12, ЗСК 15, ЗІК 24, ЗІК 30, ПК 2, ПК 7, ПК 11
		- розробляти схему оптимізації ПЗФ окремого регіону згідно вимог законодавств щодо створення мережі ПЗФ, користуючись еколого-економічними показниками стану території;	ЗМК 1, ЗМК 5, ЗСК 12, ЗСК 15, ЗІК 24, ЗІК 26, ЗІК 30, ПК 2, ПК 7, ПК 11
5 Управлінська	Розробка заходів щодо забезпечення екологічної безпеки в зоні дії ГТС та в\г об'єктів	- на основі закономірностей розвитку катастроф визначати ступінь їх небезпеки і розробити заходи щодо їх попередження, скласти схему послідовності застосування превентивних заходів;	ЗМК 4, ЗСК 12, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗСК 21, ЗІК 24, ЗІК 29, ПК 3, ПК 4, ПК 7, ПК 8
		- мати уяву про процедуру проведення екологічної експертизи та підготовку Висновку екологічної експертизи відповідно	ЗМК 4, ЗСК 12, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗСК 21, ЗІК 24, ЗІК 29, ПК 3,

		законодавства;	ПК 4, ПК 7, ПК 8
		- на основі нормативно-правової бази та аналізу існуючої ситуації щодо природно-техногенної небезпеки об'єктів (територій) аналізувати причини природно-техногенних аварій, визначати відповідальність та надавати рекомендації стосовно запобігання негативних наслідків різного виду і типу аварій та катастроф;	ЗМК 4, ЗСК 12, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗСК 21, ЗІК 24, ЗІК 29, ПК 3, ПК 4, ПК 7, ПК 8
	Застосування еколого-економічного механізму раціонального природо-користування	- на підставі існуючих методик, нормативних документів розрахувати економічну ефективність природоохоронних заходів, зробити відповідні рекомендації;	ЗМК 4, ЗСК 12, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗСК 21, ЗІК 24, ЗІК 29, ПК 3, ПК 4, ПК 7, ПК 8
		- розрахувати за інструкціями розміри зборів за забруднення навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, відшкодування збитків, які заподіяні державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства. Оцінити розміри плати для вирішення питань раціонального використання коштів з природоохоронною метою;	ЗМК 4, ЗСК 12, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗСК 21, ЗІК 24, ЗІК 29, ПК 3, ПК 4, ПК 7, ПК 8
6 Прогнозна	Прогнозувати стан геологічного та гідрогеологічного середовища	- на основі аналізу сучасного стану та негативних тенденцій геологічного та гідрогеологічного середовища здійснювати прогнозування можливостей небезпечних процесів (явищ) для прийняття управлінських	

		рішень;	
	Прогнозувати стан атмосферного повітря	- використовуючи певні моделі прогнозувати рівні забруднення як окремих елементів екосистеми, так і екосистеми в цілому. Визначати фактори погіршення стану екосистем;	ЗМК 4, ЗМК 6, ЗМК 11, ЗСК 15, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗІК 24, ЗІК 22, ПК 2, ПК 6, ПК 13, ПК 14
		- на основі теоретичних знань з фізики атмосфери виявляти роль планетарних факторів у формуванні стану конкретної екосистеми і робити прогноз щодо його змін;	ЗМК 4, ЗМК 6, ЗМК 11, ЗСК 15, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗІК 24, ЗІК 22, ПК 2, ПК 6, ПК 13, ПК 14
	Прогнозувати стан ґрунтів та земель с.-г. призначення	- на основі аналізу сучасного стану та негативних тенденцій змін здійснювати прогнозування якості ґрунтів для запобігання деградації ґрунтового покриву;	ЗМК 4, ЗМК 6, ЗМК 11, ЗСК 15, ЗСК 17, ЗСК 19, ЗІК 24, ЗІК 22, ПК 2, ПК 6, ПК 13, ПК 14
7. Контрольна	Контролювати стан атмосферного повітря та водних об'єктів (виробничий контроль)	- на основі плану, використовуючи лабораторне обладнання, контролювати стан атмосферного повітря у робочій зоні, санітарно-захисній зоні та ін., а також дотримання показників встановлених нормативів для здійснення своєчасних та ефективних заходів щодо зменшення впливу на атмосферу;	ЗСК 14, ЗСК 20, ЗІК 25, ЗІК 32, ПК 12, ПК 14, ПК 15, ПК 16
	Екологічний контроль	- на підставі діючого законодавства здійснювати громадський екологічний контроль за дотримання норм	ЗСК 14, ЗСК 20, ЗІК 25, ЗІК 32, ПК 12, ПК 14,

	екологічного законодавства різними організаціями, установами, юридичними та фізичними особами незалежно від підпорядкування, складати відповідний акт про порушення;	ПК 15, ПК 16
	- контролювати виконання програм моніторингу окремих складових навколишнього природного середовища; приймати заходи щодо повної реалізації та виконання встановлених вимог програм моніторингу.	ЗСК 14, ЗСК 20, ЗК 25, ЗК 32, ПК 12, ПК 14, ПК 15, ПК 16

Фахівець зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» підготовлений до роботи за одним чи кількома з видів виробничої діяльності за Національним класифікатором України ДК 009 : 2010, затвердженим Держспоживстандартом України (табл. 7).

Таблиця 7

Назви робіт за Національним класифікатором України ДК 009 : 2010, до виконання яких підготовлений бакалавр зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Код КВЕД	Назва	Код ISIC
Розділ / Група / Клас		
Секція Е	Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	Е
36	Забір, очищення та постачання води	36
36.0	Забір, очищення та постачання води	36.0
37.0	Каналізація, відведення й очищення стічних вод	370
37.00	Каналізація, відведення й очищення стічних вод	3700
38	Збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів	38

38.1	Збирання відходів	381
38.11	Збирання безпечних відходів	3811
38.12	Збирання небезпечних відходів	3812
38.2	Оброблення та видалення відходів	382
38.21	Оброблення та видалення безпечних відходів	3821
38.22	Оброблення та видалення небезпечних відходів	3822
39	Інша діяльність щодо поводження з відходами	39
39.0	Інша діяльність щодо поводження з відходами	390
39.00	Інша діяльність щодо поводження з відходами	3900
F	Будівництво	F
42.2	Будівництво комунікацій	422
42.21	Будівництво трубопроводів	4221
42.9	Будівництво інших споруд	429
42.91	Будівництво водних споруд	4291

Фахівець зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» здатний виконувати зазначені професійні роботи за Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003 : 2010 (табл. 8).

Таблиця 8

**Професійні роботи, які здатен виконувати
підготовлений бакалавр зі спеціальності 183 «Технології захисту
навколишнього середовища»**

Код	Професійна назва роботи
2213.3	Технолог з природокористування;
2213.2	Технолог з відтворення природних екосистем;
2149.2	Технолог з техногенно-екологічної безпеки;
2213.2	Технолог з охорони природних екосистем;
2149.2	Технолог-лаборант;

2211.2	Еколог;
2211.2	Експерт з екології;
3449	Інспектор державний з техногенного та екологічного нагляду

4.3 НОРМАТИВНИЙ ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, СФОРМУЛЬОВАНИЙ У ТЕРМІНАХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

В основу даної освітньої програми покладено компетентнісний підхід з використанням ЄКТС, де для досягнення запланованих результатів навчання за освітньою програмою (навчальною дисципліною, модулем) передбачаються певні витрати часу здобувачем вищої освіти, тобто необхідний і достатній обсяг навчального навантаження здобувача вищої освіти, виражений у кількості кредитів ЄКТС (1 кредит ЄКТС дорівнює 30 годинам). Навчальне навантаження здобувача вищої освіти включає всі види його роботи (самостійну, аудиторну, лабораторну, дослідницьку тощо) відповідно до навчального плану.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання, наведений у табл. 9.

Таблиця 9

**Результати навчання бакалаврів
галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183
«Технології захисту навколишнього середовища»**

<i>Результати навчання</i>	Шифр компетентності
1	2
- базові уявлення про основи філософії, культурології, соціології, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей	ЗМК 1 ЗМК 8
– знання вітчизняної історії та права, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності	ЗСК 22 ЗМК 4
– Здатність продемонструвати знання та розуміння основ виробництва та технологій захисту навколишнього середовища	ПК 1 ПК 2

<p>в технологіях: використання і охорони атмосферного повітря; водопостачання, водовідведення та очистки стічних вод; використання, відтворення, охорони та рекультивації земельних ресурсів; використання, відтворення та охорони водних ресурсів; геоecологічного моніторингу; технологіях інтеграції екології та архітектури та утилізації відходів. Рівень знань цих основ повинен бути базовим, тобто рівнем, необхідним для роботи в традиційних сферах застосування, але ні настільки високим, щоб виконувати дослідження у сучасній науці.</p>	
<p>– Здатність продемонструвати знання та розуміння розділів виробничої діяльності, що мають відношення до базових знань з технологій захисту навколишнього середовища від негативних наслідків виробничої діяльності: сільськогосподарська діяльність, діяльність об'єктів водогосподарського комплексу, діяльність інженерних об'єктів та будівництва. Спроможність використовувати особливості виробництв для застосувань інструментарію для зниження рівня антропогенної і техногенної діяльності на довкілля.</p>	
<p>– Здатність продемонструвати експериментальні навички з математики, фізики, хімії, теоретичної і будівельної механіки, інженерної та комп'ютерної графіки при розробці інженерних проєктів з будівництва, реконструкції та модернізації інженерних об'єктів з метою захисту навколишнього середовища. Це означає також здатність ставити коректні питання, знання інженерних методів, збір та аналіз даних про роботу інженерних об'єктів, включаючи професійних аналіз помилок, критичне оцінювання ситуації та прийняття, на основі цього, конкретні управлінські рішення.</p>	<p>ЗМК 9 ЗМК 10 ПК 2 ПК 3 ПК 7</p>
<p>– Здатність продемонструвати знання та розуміння на базовому рівні елементів технологій та показників зміни навколишнього середовища, розробляти та розуміти роль моделювання й прогнозування стану навколишнього природного середовища під впливом господарсько-виробничої діяльності.</p>	<p>ПК 8 ПК 9</p>
<p>– Здатність використовувати базові знання та розуміння спеціальних розділів на вибір студентів: вплив сільськогосподарської діяльності на стан довкілля, вплив водогосподарських об'єктів, гідротехнічних споруд, гідротехніки і меліорації на стан довкілля з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарних підходів.</p>	<p>ПК 2</p>
<p>– Здатність виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до технологічних та інженерних питань, використовувати необхідне програмне забезпечення, виконувати статистичні розрахунки та аналізувати отримані</p>	<p>ПК 3 ПК 4</p>

результати.	
– Оволодіти навичками працювати самостійно (кваліфікаційна робота) або в групі (лабораторні роботи, рольові та ділові ігри, кейсові ситуації, включаючи навички лідерства при їх виконанні), уміння отримати результат у рамках обмеженого часу з на професійну сумлінність та унеможливлення плагіату.	ЗМК 7 ЗСК 20 ЗМК 9
– Продемонструвати вправність у володінні англійською мовою, включаючи спеціальну термінологію, для проведення літературного пошуку.	ЗІК 28

4.4 ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Метою державної атестації є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки випускників вимогам даної освітньої програми підготовки фахівців з вищою освітою за першим рівнем галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища».

Засоби діагностики формулюють вимоги до змісту та форм кваліфікаційних випробувань, метою яких є визначення рівня теоретичної та практичної підготовки випускника для наступної професійної діяльності, що означає виявлення, вимір та оцінювання знань, умінь та навичок.

Засоби діагностики якості - методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання ступеня досягнення здобувачами, які навчаються в університеті, цілей вищої освіти.

Ці засоби діагностики є складовою компонентою нормативних документів університету, в яких висуваються вимоги до забезпечення уніфікації, сумісності та взаємозамінності засобів діагностики рівня освітньо-професійної підготовки осіб, які навчаються в університеті, та надійності об'єктивного контролю. Засоби діагностики використовується при:

– атестації здобувачів вищої освіти в університеті на всіх етапах контролю рівня досягнень знань, умінь та навичок за дисциплінами

навчального плану;

- атестації випускників університету та сертифікації фахівців;
- розробці та коригуванні варіативної частини засобів діагностики освітньої програми;

- атестації науково-педагогічних кадрів;
- визначенні ефективності методик професійної підготовки та навчання;

- професійній орієнтації здобувачів фаху та визначенні критеріїв професійного відбору;

Засоби діагностики детально викладено у документованих процедурах та нормативних документах університету: П – 5. «Положення про організацію освітньої діяльності в університеті», П – 5.37 «Положення про рейтингову систему оцінювання знань студентів», П – 5.38 «Положення про ЄКТС».

Державна атестація випускників здійснюється відповідно до П – 5.45 «Положення про проведення державної підсумкової атестації випускників».

На державну атестацію виносяться система умінь та система відповідних змістових модулів, що зазначені у табл. 10.

Таблиця 10

**Система умінь, та система відповідних змістових модулів,
що виносяться на державну атестацію випускників
галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 183
«Технології захисту навколишнього середовища»**

<i>Назва змістового модуля</i>	<i>Зміст уміння, що забезпечується</i>
1	2
Врахування геологічних та гідрогеологічних умов при забезпеченні техногенної безпеки	Вміти ідентифікувати основні породоутворюючі мінерали та гірські породи, визначати приплив води до водозабірних споруд, визначати швидкість та напрям руху підземних вод; будувати та читати інженерно-геологічні розрізи, виділяти інженерно-геологічні елементи; аналізувати інженерно-геологічні умови, проводити проектно вишукувальні роботи, розробляти прості проектні рішення з

	інженерного захисту території.
Інноваційні технології водопостачання та водовідведення для забезпечення техногенно-екологічної безпеки	Аналізувати якісну та кількісну науково-практичну інформацію, що стосується екологічно небезпечних явищ, об'єктів, факторів; визначати екологічно небезпечні рівні дії чинників навколишнього середовища; визначати засоби захисту людей, тварин, будівель від негативної дії екологічно небезпечних ситуацій на територіях та акваторіях з певними природними умовами; реалізувати плани діяльності відповідно до свого функціонального напрямку систематизувати, обробляти, аналізувати та узагальнювати інформацію у сфері цивільного захисту; виконувати заходи координації при проведенні аварійно-рятувальних робіт; проводити підготовку та навчання персоналу та населення до дій у надзвичайних ситуаціях.
Напрями зниження техногенно-екологічних ризиків в інженерних проектах	Знання та уміти проводити дослідження та складати програми по оцінці впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє середовище, формувати програми заходів із захисту і реабілітації середовища на різному просторовому рівні, формувати програми по оцінці впливу господарської й іншої діяльності на навколишнє середовище, проектувати програми передпроектного й постпроектного моніторингу компонентів природного середовища, аналізувати процеси впливу промислового підприємства (об'єкта) і природного середовища із проведенням оцінки результатів цієї взаємодії, використовувати знання основ проектування промислових підприємств (об'єктів) і методології екологічної експертизи при проведенні відповідних досліджень і проектних робіт, виконувати необхідні заходи щодо проведення ОВНС, формувати документацію для здійснення екологічного ліцензування.
Управління інженерними проектами та технологічними рішеннями для зниження рівня техногенно-екологічної безпеки	Знати основи управління інженерними проектами для захисту і охорони навколишнього середовища, знати і вільно оперувати термінами та поняттями з управління інженерними проектами в процесі професійної діяльності з ОНС, вміти використовувати знання з управління інженерними проектами в практичній діяльності з ОНС, вміти критично мислити, системно аналізувати і узагальнювати результати наукових досліджень і патентного пошуку при розробці і управлінню проектами із захисту та охорони навколишнього середовища, мати навички працювати в команді, самостійно аналізувати інформацію, генерувати і використовувати в проектах нові ідеї, а також мати фінансову грамотність і навички підприємництва в роботі із розробки і

	управління інженерними проектами з ОНС.
Методи попередження розвитку екологічно небезпечних ситуацій та шляхи усунення наслідків дії екологічно небезпечних факторів	Аналізувати якісну та кількісну науково-практичну інформацію, що стосується екологічно небезпечних явищ, об'єктів, факторів; визначати екологічно небезпечні рівні дії чинників навколишнього середовища; визначати засоби захисту людей, тварин, будівель від негативної дії екологічно небезпечних ситуацій на територіях та акваторіях з певними природними умовами; реалізувати плани діяльності відповідно до свого функціонального напрямку; систематизувати, обробляти, аналізувати та узагальнювати інформацію у сфері цивільного захисту; виконувати заходи координації при проведенні аварійно-рятувальних робіт; проводити підготовку та навчання персоналу та населення до дій у надзвичайних ситуаціях.
Екологічно-безпечні технології утилізації побутових та промислових відходів	Вміти: обґрунтувати і вибрати метод утилізації, знешкодження або знищення відходів; добирати обладнання, необхідне для ефективного здійснення процесів; знати технологію знешкодження та утилізації відходів; методи знешкодження і утилізації відходів; засоби знешкодження та утилізації відходів; принципи пристрою апаратів і машин, які використовуються для переробки відходів; мати практичний досвід визначення щільності відходів.
Методи управління ризиками в системі техногенно-екологічної безпеки	Вміти оцінювати екологічний стан підприємства, оцінювати початковий стан інженерного об'єкту для впровадження екологічного менеджменту, розробляти екологічну політику підприємства, застосовувати отримані знання для реалізації програми екологічного менеджменту, оцінювати необхідне ресурсне забезпечення для виконання програми запровадження екологічного менеджменту, мати навички з оцінки ефективності діяльності підприємства в галузі екологічного менеджменту, запроваджувати програму аудиту системи екологічного менеджменту, оцінювати рівень готовності підприємства до процедури екологічної сертифікації.
Ресурсо- та енергозберігаючі технології використання водних ресурсів та їх охорона	Знати умови формування водних ресурсів, їх якісні та кількісні показники, сучасний рівень використання водних ресурсів, види антропогенного навантаження на них, оперувати особливостями водогосподарського районування території України, знати заходи щодо боротьби зі шкідливою дією води, забрудненням, засміченням та виснаженням водних ресурсів, мати навички в організації та проведенні моніторингу за станом водних об'єктів; вміти встановлювати необхідну кількість води для потреб учасників ВГК; визначати обсяги водовідведення та безповоротного водоспоживання учасниками ВГК, вміти складати водогосподарські баланси, володіти навичками в

4.5 ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

З метою підвищення якості освітньої діяльності, високоякісної підготовки фахівців, підготовлених до професійної діяльності в умовах розвитку європейської та світової економіки, забезпечення науково-технічного розвитку потенціалу південного регіону країни та України у цілому та виконання вимог Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, частини другої статті 16 «Система забезпечення якості вищої освіти» у ДВНЗ ХДАУ з 2014-2015 н. р. розпочато роботу над розробкою, впровадженням та сертифікацією системи управління якістю Університету (далі - СУЯ).

Створена робоча група науковців та педагогічних працівників Університету для опрацювання вимог стандартів ДСТУ ISO 9000:2007 «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів (ISO 9000: 2005, IDT)», ДСТУ ISO 9001:2009 «Системи управління якістю. Вимоги (ISO 9001: 2008, IDT)», ДСТУ ISO 19011:2012 «Настанова щодо здійснення аудитів систем управління (ISO 19011: 2011, IDT)» та розроблених проектів (шаблонів) документів, необхідних для впровадження у ВНЗ України систем управління якістю. На основі вище перерахованих документів, розроблено Положення про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університету».

Згідно Закону України «Про вищу освіту» визначена **система забезпечення якості вищої освіти**, яка складається із:

- системи забезпечення вищими навчальними закладами якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (**система внутрішнього забезпечення якості**);

- системи **зовнішнього забезпечення** якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;

- системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Херсонському державному аграрному університеті складається із:

- системи внутрішнього забезпечення якості;

- системи зовнішнього забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості передбачає:

- контроль за кадровим забезпеченням освітньої діяльності;

- контроль за навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності;

- контроль за матеріально-технічним та інформаційним забезпеченням освітньої діяльності;

- контроль за якістю проведення навчальних занять;

- контроль за якістю знань студентів;

- забезпечення академічної мобільності студентів;

- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти.

Система зовнішнього забезпечення якості включає:

- стандарти вищої освіти;

- ліцензування рівнів вищої освіти;

- систему менеджменту якості;

- відповідність навчальних планів і програм підготовки фахівців вимогам Європейського та світового освітнього простору;
- співпрацю з роботодавцями щодо контролю за якістю підготовки фахівців;
- державну атестацію випускників у атестаційній комісії;
- імідж університету та рейтингову оцінку його діяльності.

Основні цінності ДВНЗ ХДАУ:

- 1) Висококваліфікований науково-педагогічний та педагогічний склад, який володіє умовами для вільного наукового пошуку, творчості і максимально реалізує свій інтелектуальний потенціал в основних сферах діяльності університету.
- 2) Збереження та розвиток традицій, культури і високого рівня технічної освіти та науки, що мають вікову історію.
- 3) Новаторський підхід керівництва при визначенні та реалізації пріоритетів розвитку університету, прагнення займати лідируючі позиції.
- 4) Орієнтація освітньої та наукової діяльності на задоволення потреб особистості, суспільства, промисловості та України в цілому.
- 5) Довготривалі і стійкі зв'язки зі стратегічними партнерами та іншими постачальниками і споживачами, а також з відомствами, органами державної влади України і місцевого самоврядування.
- 6) Розвинена інфраструктура та матеріально-технічна база, що забезпечує високий рівень освітньої, наукової, культурної та соціальної діяльності університету та реалізації ідеології «Навчання впродовж життя».
- 7) Основна роль прикладних наукових досліджень як фундаменту високоякісної підготовки фахівців.
- 8) Діючі наукові школи університету з широкого спектру напрямків прикладних наукових досліджень.
- 9) Високий рівень інтеграції освітнього процесу з інформаційними технологіями.

10) Інтеграція у світовий освітній, науковий та культурний простір за допомогою стійких партнерських зв'язків із зарубіжними ВНЗ.

11) Надання молодим перспективним працівникам можливостей швидкого професійного та адміністративного зростання.

12) Створення сприятливих умов для вільної творчості, підвищення рівня освіти, вдосконалення і самовираження працівників університету.

13) Взаємна повага в середовищі студентів, слухачів і працівників університету.

14) Реалізація соціальної політики, спрямованої на захист і підтримку ветеранів, молодих і перспективних фахівців та інших категорій працівників університету.

15) Демократичний дух і корпоративна культура.